

Validació de la prova Assist- Young per a la detecció de consums de drogues en joves internats en un centre de Justícia Juvenil

**Núria Ibáñez Martínez
Sandra López Ferré
Núria Civit Bel
Noemí Moreno Ferrer
Ana Olivares Casado
Jaume Claramunt Mendoza**

Centre Educatiu Can Llupià
Departament de Justícia, Drets i Memòria
Generalitat de Catalunya

Jornada Oberta: Reptes i abordatge del model de justícia juvenil a Catalunya
Barcelona, 4 d'octubre de 2023

La investigació que es presenta a continuació ha estat finançada en la seva totalitat pel Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada (CEJFE) ([Resolució JUS/3863/2021](#)) de [la Generalitat de Catalunya](#).

Aquesta investigació segueix les directrius de la WHO ASSIST Working Group per adaptar el qüestionari ASSIST Young en població catalana. I hem comptat amb el recolzament dels seus autors i de la Universitat d'[Adelaide \(Austràlia\) per realitzar la seva validació \(Ali, R y Stevens, M\)](#)

Avís legal

Aquesta obra està subjecta a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObresDerivades 4.0 de Creative Commons.

Si voleu veure una còpia d'aquesta llicència accediu a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.ca>

Aquesta llicència us permet la reproducció, la distribució i la comunicació pública del material, sempre que se citi l'autoria del material i la font (Generalitat de Catalunya. Departament de Justícia. Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada) i no se'n faci un ús comercial ni es transformi per generar obres derivades.

Agraïments

- A la Direcció General d'Execució Penal a la Comunitat i de Justícia Juvenil
- Al Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada (CEJFE)
- A la Secretaria de Mesures Penals, Reinserció i Atenció a la Víctima
- Al Servei de Centres Educatius
- A la Unitat de Programes i Innovació de la Direcció General d'Execució Penal a la Comunitat i de Justícia Juvenil
- A la Direcció i sots-direcció del Centre Educatiu Can Lluprà
- A la Universitat d'Adelaide, Austràlia
- Al Servei de Planificació lingüística del Departament de Salut
- A la Direcció General d'Atenció a la Infància i Adolescència (DGAIA)
- A la Subdirecció General de Drogodependències de l'Agència de Salut Pública
- A l'Equip de Salut mental i Addiccions del Parc Sanitari Sant Joan de Déu
- A l'Associació Sinergia Social i, en especial, a la Fundació Mercè Fontanilles
- A totes les companyes i companys de diferents disciplines pel seu recolzament
- I en especial als menors i joves i les seves famílies

ÍNDEX

---

1. Introducció:

1.1. Justificació

1.2 Eines de cribratge de consum de substàncies tòxiques

2. Validació ASSIST-Y

2.1 Hipòtesis i Objectius

2.2 Metodologia

2.3 Mostra

3. Resultats

4. Conclusions

5. Limitacions

6. Propostes futur

1.1 Justificació

Major prevalença i problemes de consum de substàncies tòxiques entre els i les adolescents que tenen problemes amb la justícia juvenil.

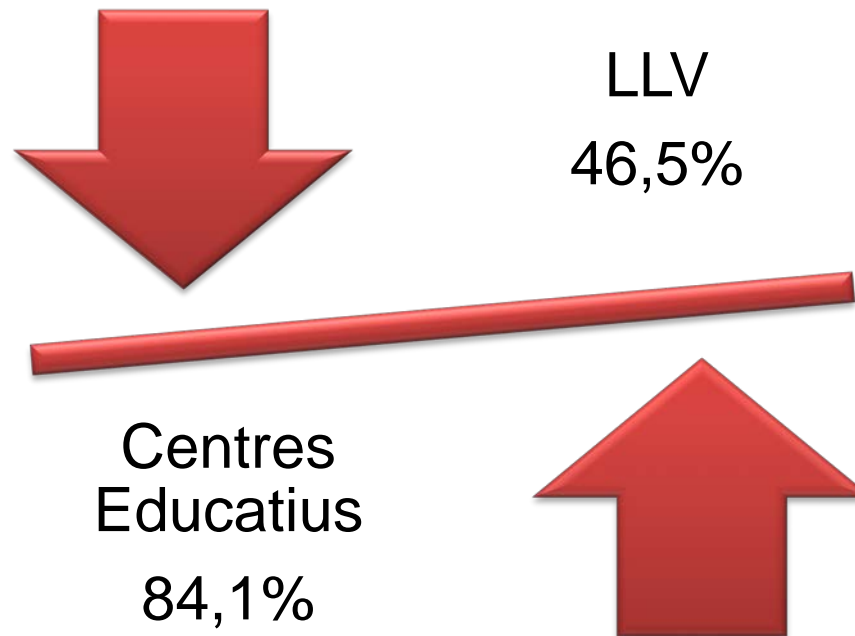
El consum de substàncies en adolescents es presenta com a factor de risc individual de reincidència i augmenta la gravetat delictiva de la mateixa.

Existeix un nombre creixent de menors i joves amb patologia de salut mental i addiccions (TND, TDAH, T de Conducta, etc.) que constitueixen un repte per la reinserció i el tractament.

En els últims anys ha hagut un augment significatiu de menors i joves migrats/ades no acompanyats/ades que representen un repte per la intervenció.

1.1 Justificació

Des de l'any 2009 s'avalua els problemes amb els consums de substàncies tòxiques en menors atesos a JJ mitjançant la Valoració estructurada de risc de violència en joves (**SAVRY**).

(Blanch Serentil i col., 2017).

1. INTRODUCCIÓ

1.2 Eines de cribatge validades a Catalunya

CAST – Cannabis Abuse Screening Test

This test was created by the French Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction OFDT

In THE LAST 12 MONTHS, have you smoked cannabis?

Yes → IN THE LAST 12 MONTHS...

Tick one circle for each line

	Never	Rarely	From time to time	Fairly often	Very often
1. Have you smoked cannabis before midday?	0 ○	1 ○	2 ○	3 ○	4 ○
2. Have you smoked cannabis when you were alone?	0 ○	1 ○	2 ○	3 ○	4 ○
3. Have you had memory problems when you smoked cannabis?	0 ○	1 ○	2 ○	3 ○	4 ○
4. Have friends or members of your family told you that you ought to reduce your cannabis use?	0 ○	1 ○	2 ○	3 ○	4 ○
5. Have you tried to reduce or stop your cannabis use without succeeding?	0 ○	1 ○	2 ○	3 ○	4 ○
6. Have you had problems because of your use of cannabis (argument, fight, accident, bad result at school, etc)?	0 ○	1 ○	2 ○	3 ○	4 ○

Calculate the overall score by adding the scores for every line. The overall score indicates if the person is at risk for a substance use disorder.

Score in total :

Questionario de prueba de detección de alcohol AUDIT-C (Spanish)

Debido que ingerir alcohol puede afectar su salud e interferir con ciertos medicamentos y tratamientos, es importante que le hagamos algunas preguntas sobre su uso del alcohol. Si se siente incómodo al llenar este formulario, hágase saber a su proveedor de atención médica.

Patient name: _____
Date of birth: _____

Una bebida estándar equivale a:

- 1.5 oz de licor (por ejemplo, un trago de whisky)
- 12 oz cerveza
- 5 oz de vino

AUDIT – C

1. ¿Con qué frecuencia consume alguna bebida alcohólica?	Nunca	Una o menos veces al mes	De 2 a 4 veces al mes	De 2 a 3 veces a la semana	4 o más veces a la semana
2. ¿Cuántas consumiciones de bebidas alcohólicas suele realizar en un día de consumo normal?	1 ó 2	3 ó 4	5 ó 6	7, 8, o 9	10 o más
3. ¿Con qué frecuencia toma 6 o más bebidas alcohólicas en un solo día?	Nunca	Menos de una vez al mes	Mensualmente	Semanalmente	A diario o casi a diario

Scoring:
A total of 5+ indicates increasing or higher risk drinking.
An overall total score of 5 or above is AUDIT-C positive.

Ítems	Respuesta	Puntos
1. ¿Cuánto tiempo después de despertarse fuma su primer cigarrillo?	5 min o menos	3
	6- 30 min	2
	31-60 min	1
	Más de 1h	0
2. ¿Tiene dificultad para abstenerse de fumar en lugares donde está prohibido?	Sí	1
	No	0
3. ¿Qué cigarrillo le cuesta más dejar de fumar?	El 1º de la mañana	1
	Otros	0
4. ¿Cuántos cigarrillos fuma al día?	10 o menos	0
	11-20	1
	21- 30	2
	31 o más	3
5. ¿Fuma más en las primeras horas del día después de levantarse?	Sí	1
	No	0
6. ¿Fuma aunque esté tan enfermo que tenga que estar en la cama?	Sí	1
	No	0

CAST consum risc cànnabis

AUDIT C- Consum de risc Alcohol

Test de Fageström (Dependència Nicotina)

La majoria d'aquestes eines valoren **el consum d'una sola substància**.

Detecten consum de risc, però **no detecten dependència substància**.

No estan validades en **població de justícia juvenil** ni amb joves o menors amb problemes de salut mental i addiccions.

1. INTRODUCCIÓ

1.2. Eina de cribratge ASSIST-Young (15 a 17 anys)

És una adaptació en població jove de l'ASSIST
(*Henry-Edwards et al. 2003*)

ASSIST-Y FOR YOUNG PEOPLE

Aged 15-17 Years

adelaide.edu.au

Humeniuk, R.E., Holmwood, C., Kambala, A. i Beshara, M. (2016) *Developing the WHO Alcohol, Smoking and Substance Involvement Screening Test (ASSIST) for young people*. [Journal of Child & Adolescent Substance Abuse](#) 25(4):1-7

1.2. Eina de cribratge ASSIST-Young

ASSIST-Y validat per Humeniuk i col (2016)

Està validada en població de Justícia Juvenil d' Austràlia

Contempla dos versions:

1. ASSIST-Y per a menors de 10 a 14 anys (6 preguntes)
  2. ASSIST-Y per a joves de 15 a 17 anys (7 preguntes)
- Pregunta pel consum en els **últims 3 mesos**
  - **Detecta consum baix, moderat i alt**
  - **Pregunta 10 substàncies:** tabac, alcohol, cocaïna, cànnabis, amfetamines, inhalants, sedants, al·lucinògens, opiacis, altres.
  - **Neutre a nivell de gènere i cultural.**

Risc Moderat

Intervenció amb una orientació Motivacional Breu

- Consell i proposta reducció consum i prevenció de riscos front al consum.

Risc Alt

- Entrevista Motivacional
- Prendre consciència del problema i acceptar derivació a tractament especialitzat en drogodependències

RETORN DE LES PUNTUACIONS QUE HA OBTINGUT EN EL QÜESTIONARI ASSIST-Y

NOM	DATA TEST		ESB1		
	Substància consumida	Puntuació de risc	Cap Risc	Risc Moderat	Alt Risc
Productes de tabac (Cigarreres...)		3,02 Risc moderat	☐	☐	☐
Regimes alcoholics (Cerveses, cerveses, cañitas...)		3,57 Risc moderat	☐	☐	☐
Cannabis (Cannabis, Hash, Haxha...)		3,21 Risc moderat	☐	☐	☐
Cocaina (Cocaïna, Crack, Base...)		2,8 Risc moderat	☐	☐	☐
Droga sintètica (Ecstasy, MDMA, XTC...)		2,8 Risc moderat	☐	☐	☐
Substàncies (Drogues, Heroina...)		2,8 Risc moderat	☐	☐	☐
Sedants (Medicaments per dormir, Ansiolítics, Valors...)		2,8 Risc moderat	☐	☐	☐
Al·lucinogens (LSD, Acids, hal·lois, LSD, LSDA...)		2,8 Risc moderat	☐	☐	☐
Opioides (Heroina, codeïna, adidats, morfina...)		2,8 Risc moderat	☐	☐	☐
Altres substàncies (Drogues)		2,8 Risc moderat	☐	☐	☐

QUE SIGNIFIQUEN LES TEVES PUNTUACIONS?

Risc Moderat → Significa que la forma en la que actualment consumes la substància t'entra en risc per la teva salut i, en cas de poder, altres problemes, com per exemple, drets, a nivell de desenvolupament de les relacions familiars i a nivell personal amb la pràctica d'activitats esportives i culturals.

Alt Risc → Significa que tens un alt risc de patir diversos problemes greus (la salut, familiar, de salut, escolar, social, econòmic, legal) i com a conseqüència de la forma en la que consumes les substàncies podràs tenir un trastorn per dependència.

Material adaptat de ASSIST-Y (2017) i ASSIST-Y (2017) per: Freshair Report Card, The University of Adelaide.

1	Al llarg de la teva vida, quines substàncies has consumit ?
2	En els últims tres mesos, amb quina freqüència has consumit les següents substàncies?
3	Has consumit estant sol (sense els amics ni en situacions socials)?
4	T'ha generat problemes de salut, relacionals, financeres, escola o amb la policia?
5	El consum t'ha afectat en les teves activitats habituals (assistència escolar, esportives, familiars...)?
6	Algun familiar, amestat o conegut t'ha comentat que està preocupat pel teu consum?
7	T'has injectat alguna substància tòxica?

HIPÒTESIS

L'eina ASSIST-Y és vàlida per discriminar el consum de risc de substàncies tòxiques en la població atesa a un centre de Justícia Juvenil a Catalunya

Serà útil per planificar i desenvolupar **programes d'intervenció** específica

Servirà per prevenir, incidir i reduir el **consum de substàncies**

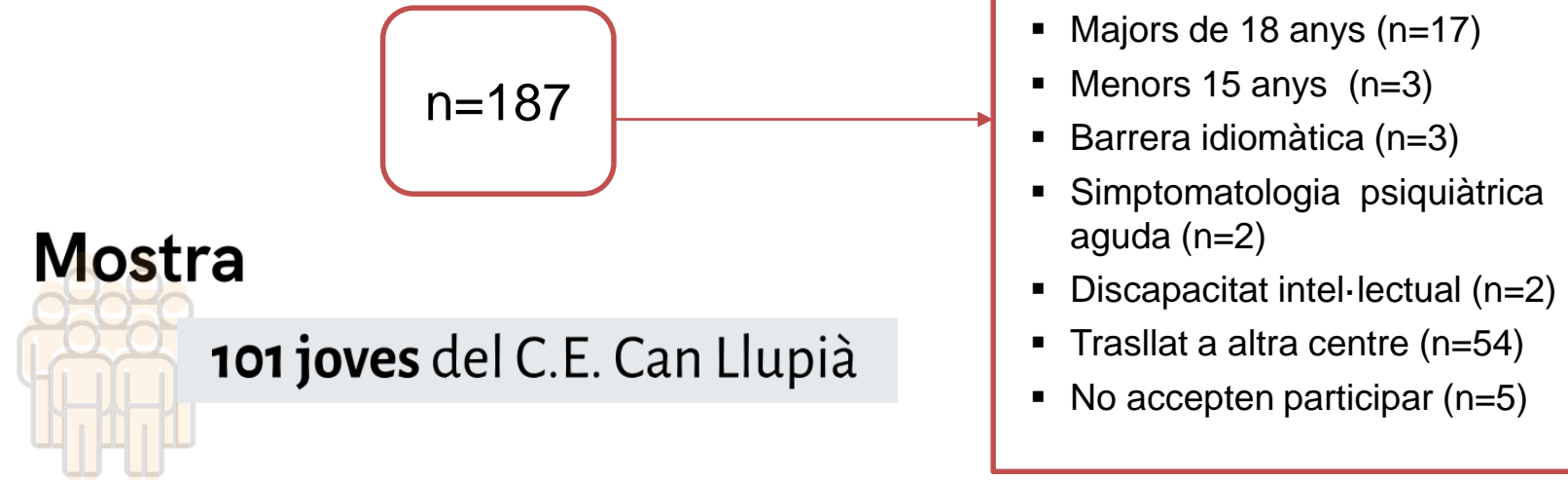
Influirà en la reducció de la **gravetat delictiva** i la **reincidència**

OBJECTIUS

Validar i fiabilitzar la prova ASSIST-Y en els joves del Centre Educatiu Can Llupià

1. Calcular la **prevalença del consum de substàncies** en la població objecte d'estudi.
2. Avaluar la **qualitat de les respostes** dels ítems.
3. Analitzar la **validesa de constructe**, la validesa **discriminant** i la validesa **convergent**.
4. Avaluar la **fiabilitat** de les puntuacions mitjançant el càlcul de la consistència interna.
5. Examinar la influència de les **variables personals i penals** en les puntuacions.

2.3 Recollida Mostra

Fase 1

- Recollida de **dades sociodemogràfiques**
- Administració de **tests**
  - ASSIST-Young
  - Test d'addicció en adolescents
  - *Cannabis abuse screening test*
  - Prova de dependència a la nicotina de Fagerström
  - Escala de gravetat de la dependència

Fase 2

Diagnòstic de Trastorn per ús de substàncies

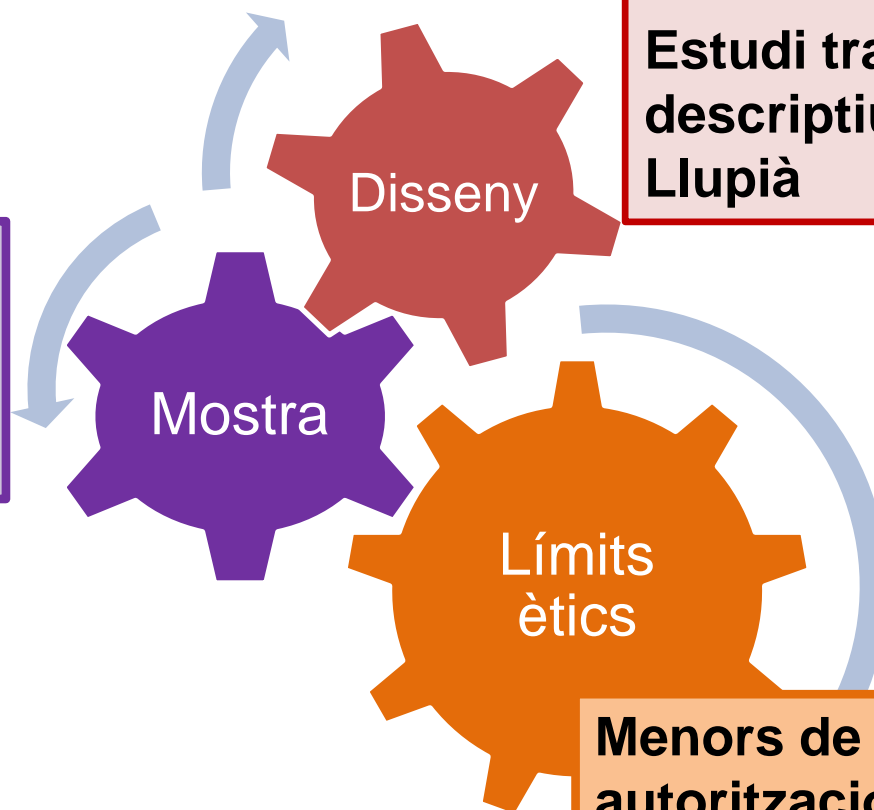
Entrevista Neuropsiquiàtrica Internacional (MINI)

Fase 3

Estudi de les **propietats psicomètriques** (SPSS)

2.2 Metodologia

Tots els ingressos al centre des de l'1.12.2021 al 30.09.2022

Disseny multivariant

Estudi transversal descriptiu al CE Can Llupià

Mostra

Límits ètics

Menors de 15 anys amb autorització de:

- Familiars primer grau
- DGAIA

3.1 Característiques de la mostra

60% Life events

ABÚS

Físic 36,2%

Emocional 13,8%

Sexual 1 %

NEGLIGÈNCIA

32,7%

ASSETJAMENT ESCOLAR

17,2%

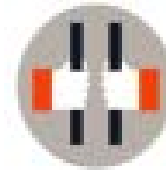
DISFUNCIÓ A LA LLAR

Separació/
divorci 52,5%

Abús de
substàncies
34,7%

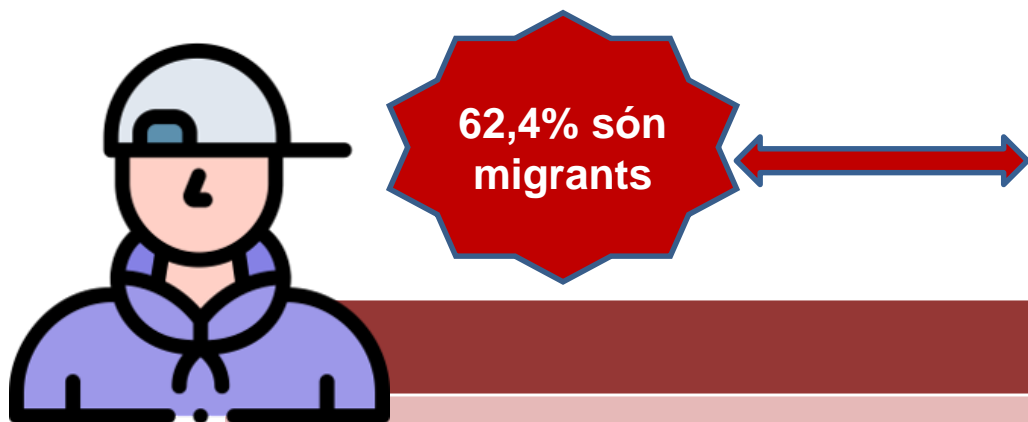

Familiar a la
presó 24%

Problemes de
SM 15%

3.1 Característiques de la mostra

El total dels menors no acompanyats van iniciar el consum de substàncies en el país d'origen i durant el procés migratori (28,7%)

	%	n
Reincidentes	40,0	36
Intoxicats en el moment detenció	41,1	37
Diagnòstic T. Mental	38,8	35
Diagnòstic TUS	35,5	32
Delictes realitzats sota els efectes del consum	62,2	56
Robatoris amb violència	56,4	57

3.2 Prevalença consum

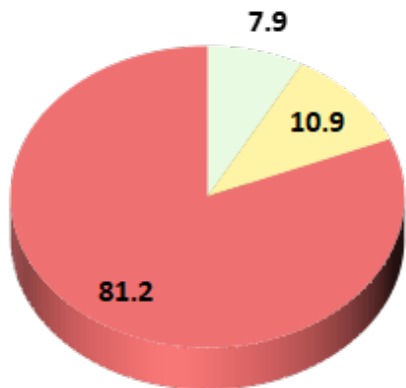
	Últims tres mesos					
	Alguna vegada a la vida		A diari		Últims 30 dies	
	%	n	%	n	%	n
Tabac	95	96	85,5	86	1	1
Alcohol	92,1	93	11,9	12	17,8	18
Cànnabis	94,1	95	73,3	74	1	1
Cocaïna	49,5	50	8,9	9	3	3
Amfetamines	50,5	51	10,9	11	6,9	7
Inhalants	36,6	37	1	1	2	2
Sedants	56,4	57	18,8	19	5,6	6
Al·lucinògens	30,7	31	2	2	2	2
Opiacis	16,8	17	1	1	1	1
Altres	30,7	31	9,9	10	3	3

3. RESULTATS

3.3 Patró consum substàncies més freqüents

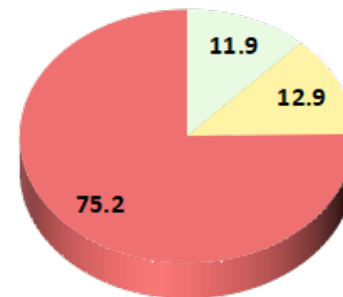
Tabac

■ Baix (n=8) ■ Moderat (n=11) ■ Alt/Perjudicial (n=82)

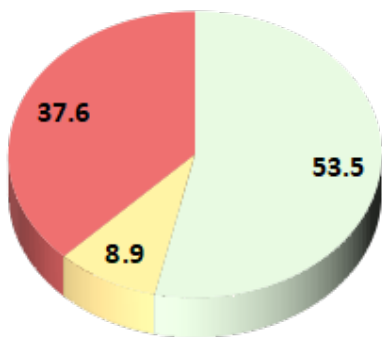
Cànnabis

■ Baix (n=12) ■ Moderat (n=13) ■ Alt/Perjudicial (n=76)

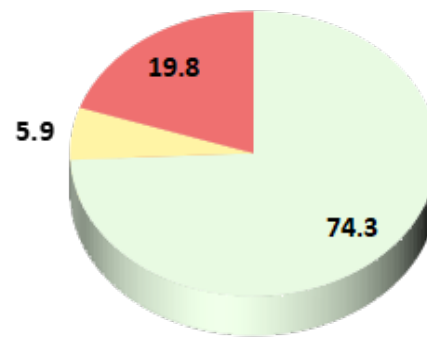
Hipnòtics/Sedants

■ Baix (n=54) ■ Moderat (n=9) ■ Alt/Perjudicial (n=38)

Neurolèptics/Psicofàrmacs

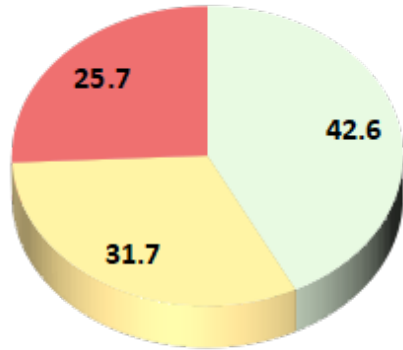
■ Baix (n=75) ■ Moderat (n=6) ■ Alt/Perjudicial (n=20)

3.3 Patró consum

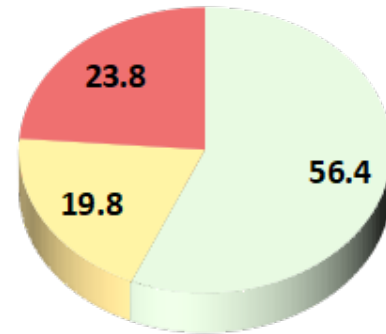

Alcohol

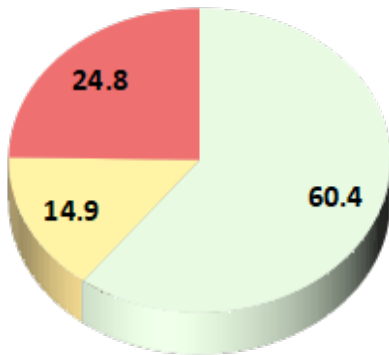
■ Baix (n=43) ■ Moderat (n=32) ■ Alt/Perjudicial (n=26)

Cocaïna

■ Baix (n=57) ■ Moderat (n=20) ■ Alt/Perjudicial (n=24)

Amfetamínics

■ Baix (n=61) ■ Moderat (n=15) ■ Alt/Perjudicial (n=25)

Existeix una correlació molt elevada entre consum alcohol, cocaïna i derivats amfetamínics (policonsum)

3.4 Propietats psicomètriques ASSIST-Y

Validesa de constructe

Les puntuacions obtingudes són indicadors del que es vol mesurar.

La **validesa de constructe** s'ha analitzat mitjançant l'**Anàlisi Factorial Exploratori (AFE)** es confirma la **unidimensionalitat** de l'escala per cada substància

Fiabilitat

Mesura el que vol mesurar, i ho fa de manera estable en el temps.

La **Fiabilitat** es va analitzar mitjançant el coeficient **α de Cronbach** va resultar de **,91 pel total de l'escala**

Validesa convergent

Hi ha correlació entre tests que mesuren constructes similars.

La **validesa convergent** es va analitzar mitjançant el coeficient **de correlació de Pearson** CAST ($r = ,849$); CRaFFT ($r = >,648$); SDS ($r = >,686$)

Validesa concurrent

És útil per establir un diagnòstic.

La **validesa concurrent** es va determinar comparant el diagnòstic realitzat per l'**entrevista MINI Plus** i la presència de consum moderat o de risc i/o dependència: **les puntuacions de l'ASSIST-Y van ser més altes entre el grup amb el diagnòstic MINI-Plus present.**

4. CONCLUSIONS

ASSIST-Y FOR YOUNG PEOPLE
April 15-17 Years

addictio.edu.es

La prova de detecció de consum de tabac, alcohol i altres substàncies (**ASSIST-Young**) per persones de 15 a 17 anys **té bones propietats psicomètriques** per mesurar diferents nivells de consum de risc.

Ofereix un manual que descriu i vincula la puntuació obtinguda amb el tipus d'intervenció més adient.

És un instrument fàcil d'utilitzar especialment per a **professionals sense experiència en el consum de drogues.**

Els joves privats de llibertat tenen un patró de consum **entre 9 i 10 vegades més elevat** que el seu mateix grup d'edat de la població general.

Presenten una major càrrega de **factors de risc** individual, social i familiar que els fan especialment vulnerables al consum de substàncies.

5. LIMITACIONS

Mida de la mostra limitada

Petita representació d'inhalants, opiàcis i al·lucinògens
Impossibilitat de calcular-ne la sensibilitat i especificitat.

Pel que fa a la mostra

> Ampliar

Administrar la prova a **tots** aquells i aquelles adolescents que es troben internats i internades a un Centre Educatiu de Justícia Juvenil.

Pel que fa a l'aplicabilitat de l'eina

> Intervenir

Fer ús de l'ASSIST-Y per **identificar** conductes de risc, establir un diagnòstic i derivar a tractament especialitzat.

Dissenyar una guia que orienti als i a les professionals no experts en addiccions a intervenir de manera primerenca.

Articular un observatori per dissenyar programes d'intervenció dedicats a joves privats de llibertat.

Moltes gràcies!

Nuria.ibanezm@gencat.cat
slopezf@gencat.cat

